

Hrabro, ali postupno, mudro i oprezno – o osobnim imenima i prezimenima predvodnika borbe s koronavirusom

Prošla su već dva mjeseca od prvoga potvrđenog slučaja osobe oboljele od bolesti COVID-19. Polako, ali sigurno, bez obzira na zvanje i zanimanje, stječemo nove navike kako bismo se što brže prilagodili novim životnim uvjetima. Razumijevanju postojećega stanja pomaže i *Pojmovnik koronavirusa* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, u kojemu su objašnjeni mnogi novonastali zdravstveni i ini nazivi s pomoću kojih bolje spoznajemo novu stvarnost. Može li nam u prilagođivanju pomoći onomastika te što nam govore osobna imena i prezimena najistaknutijih boraca protiv nevidljivoga neprijatelja, otkrijte u idućim redcima.

Da se virus ponašao u skladu sa svojim imenom, isprva bi buknuo na Ugljanu, otoku s kojega potječu gotovo svi nositelji prezimena *Korona*. Naime, u Kalima se u XVII. stoljeću prvi put spominje prezime *Korona*, koje danas nosi 26 stanovnika Republike Hrvatske. Ono se povezuje s latinskom riječju *corona* u značenju 'kruna'.

Prijeđimo sad na osobna imena i prezimena ljudi koji su na prvoj crti borbe protiv koronavirusa te svakodnevno neumorno izvješćuju o zdravstvenome stanju u Republici Hrvatskoj. Osobno ime *Vili* pokraćeni je lik stranoga imena *Vilim* (usp. njem. *Wilhelm* i eng. *William*), koje se povezuje sa starovisokonjemačkim riječima *willio* 'volja' i *helm* 'kaciga, šljem', a prezime *Beroš* dovodi se u vezu s narodnim imenom *Berislav* ('nositi ili pobrati slavu'). Našemu je ministru zdravstva uistinu potrebna zaštitna oprema (čak i kaciga jer se od izvješćivanja javnosti nije umorio ni na dan zagrebačkoga potresa) s obzirom na izloženost bolesti, a zasad se uspješno nosi sa slavom koju je svojim radom zavrijedio. Tijekom velikih ugroza dobro je imati zaštitu boga rata. Prezime se ravnateljice Klinike za infektivne bolesti „Fran Mihaljević” *Alemke Markotić* dovodi u vezu sa svetačkim imenom *Marko*, povezanim s imenom rimskoga boga rata *Marsa*. Štoviše, kako je *Mars* u italskoj mitologiji bio i bogom plodnosti, polja, šuma i proljeća, jasno je kako će doktorica *Markotić* uživati naše povjerenje i u razdoblju nakon što ova pošast mine. Osobno je ime *Alemka* istinsko ravnateljsko jer na arapskome označuje velikana, starješinu. Ravnatelj Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo *Krunoslav Capak* nosi „koronsko” osobno ime jer je u njemu sadržana imenica *kruna*, a narodno se ime *Krunoslav* katkad pojavljuje i kao prijevod svetačkoga imena *Stjepan* (u značenju okrunjen, ovjenčan). Prezime se *Capak* može dovesti u vezu s vlaškom riječju *čap* u značenju 'bik' ili s glagolom *capkati*, što znači 'hodati sitnim koracima'. Riječ je o vrlo rijetkome prezimenu, koje u Hrvatskoj ima samo 57 nositelja. Sudeći po osobnome imenu ravnateljica bi se Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo *Maja Grba-Bujević*

trebala majčinski odnositi prema hrvatskim državljanima (što podrazumijeva i to da nas upozori kad u nečemu pretjerujemo). Žensko se ime *Maja* u grčkoj mitologiji povezuje s najljepšom od Plejada, *Majom*, Atlantovom kćeri i Hermesovom majkom. Prvi je član njezina prezimena *Grba* nadimačkoga postanja (kao i prezime *Gobac*, koje potječe od venecijanizma *goba* 'grba'), a drugi potječe od hipokorističnoga imena *Bujo*, inačice narodnoga imena *Budimir* ili *Budislav*. Glagol *buditi* može značiti i 'biti na oprezu', a opreza u ovim vremenima nikad dosta. Potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i Ministar unutarnjih poslova *Davor Božinović* također nosi ratničko ime (možda je stoga i bio ministar obrane). U slavenskoj mitologiji *Davor* je, naime, bog rata. Prezime *Božinović* dovodi se u vezu s narodnim imenom *Božidar* (Božji dar). Budući da je ministar Hrvat iz Boke kotorske (iz Mrčevca kod Tivta), a bokeljski su govori staroštokavski te znatno odstupaju od standardnojezičnoga izgovora, možda nije zgorega navesti mjesni izgovor njegova prezimena – *Božinović*.

Na koncu, mogli bismo reći da iako se onomastički nije moglo točno utvrditi ishodište zaraze u Hrvatskoj, po osobnim smo imenima i prezimenima najistaknutijih predvodnika borbe s pandemijom mogli zaključiti da nas, uz Božju pomoć, vode hrabri i odlučni, ali i oprezni ljudi. Budući da riječ *karantena* potječe od romanizma *quarante* 'četrdeset' (karantene su se obično primjenjivale na četrdeset dana), možemo se samo nadati da više nećemo pisati dnevnik iz izolacije.

osobno ime / prezime	broj nositelja
Alemka	193
Beroš	324
Božinović	699
Bujević	49
Capak	57
Davor	16242
Grba	249
Korona	26
Krešimir	10102
Maja	20159
Markotić	605
Vili	259